

 KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ Farabi Hastanesi	KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi (Farabi Hastanesi) Başhekimliği			
	TIBBİ MİKROBİYOLOJİ EĞİTİM VE HİZMET LABORATUVARI ÖRNEK KABUL VE RET KRİTERLERİ PROSEDÜRÜ			
Dok. Kod.: ML.PR.02	Yayın Tarihi: 19.09.2016	Revizyon No:04	Revizyon Tarihi:23.03.2026	Sayfa Sayısı:03

1.0 AMAÇ

Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi Farabi Hastanesi Tıbbi Mikrobiyoloji Eğitim ve Hizmet Laboratuvarına gelen örneklerin çalışılabilmesi için gerekli olan örnek kabul kriterlerini, çalışılması uygun olmayan veya analiz sonrasında uygunsuzluğu tespit edilen örneklerin ret kriterlerini tanımlamak, preanalitik ve analitik hataları önlemek için standart bir yöntem belirlemektir.

2.0 KAPSAM

Klinik Mikrobiyoloji Laboratuvarının örnek kabul ve ret kriterlerini kapsar.

3.0 KISALTMALAR

KTÜ: Karadeniz Teknik Üniversitesi

4.0 TANIMLAR

Örnek Kabul Kriterleri: KTÜ Sağlık Uygulama Ve Araştırma Merkezi Farabi Hastanesi servis ve poliklinik birimlerinden Klinik Mikrobiyoloji Laboratuvarı'na analiz edilmek üzere gönderilen örneklerin çalışılabilmesi ve çalışma sonucunda doğru analiz sonuçlarının elde edilebilmesi için örneğin taşınması gereken özelliklerin tümüdür.

Örnek Ret Kriterleri: KTÜ Sağlık Uygulama Ve Araştırma Merkezi Farabi Hastanesi servis ve poliklinik birimlerinden Klinik Mikrobiyoloji Laboratuvarı'na analiz edilmek üzere gönderilen örneklerin, analizi engelleyecek veya analiz sonuçlarını etkileyecek olan uygunsuz özellik veya özellikleridir.

5.0 SORUMLULAR:

Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi Farabi Hastanesinde tetkik istemi yapan doktor, örnekleri alan hemşire veya doktor, örnek taşıma görevlileri, klinik mikrobiyoloji laboratuvar sekreterleri, testleri çalışan laboratuvar personeli, klinik mikrobiyoloji laboratuvar sorumluları ve araştırma görevlileri bu düzenlemeden sorumludur.

6.0 FAALİYET AKIŞI

6.1 MİKROBİYOLOJİ LABORATUVARI ÖRNEK KABUL KRİTERLERİ

6.2 MİKROBİYOLOJİ LABORATUVARI ÖRNEK RET KRİTERLERİ

Laboratuvarımıza gelen örnekler aşağıda belirtilen kabul kriterlerine göre değerlendirildikten sonra çalışılmakta veya reddedilmektedir ve örnek ret sebebi hastaların sonuç raporunda belirtilmektedir. Örneklerin reddedilme nedenleri aylık olarak analiz edilmekte ve gerektiğinde düzeltici önleyici faaliyet başlatılmaktadır.

6.1 MİKROBİYOLOJİ LABORATUVARI ÖRNEK KABUL KRİTERLERİ

- Tüm örnekler temiz steril kapaklı kaplara toplanmalıdır. Örnek kabının kapağı düzgün bir şekilde kapatılmalı, kabın dış kısmı kontamine olmamalıdır.
- En uygun örnekler aseptik olarak alınan akıntı, pü, sıvı veya doku örnekleridir. Örnek alındıktan sonra güvenli bir şekilde laboratuvara taşınmalıdır. Örneğin bir enjektör aracılığı ile direkt aspirasyon yoluyla alınması önerilir. Eğer sıvı alınabiliyorsa svab örnekleri kullanılmamalıdır. Enjektör ile alınan örnekler uygun kan kültür şişelerine veya steril vidalı kapaklı kaplara aktarıldıktan sonra laboratuvara gönderilmelidir.
- Taşıma besiyeri olmadan svablar kullanılmamalıdır. Örneğin kurumasına ve mikroorganizmaların ölmesine neden olur.
- İstenen test ile örnek bilgileri uyumlu olmalıdır
- Numuneler uygun tüplere ve yeterli miktarda alınmalıdır.
- Kanlar tüpten tüpe boşaltılmamalıdır.
- Kan numuneleri pıhtılı olmamalıdır (sarı kapaklı tüp hariç).

KONTROLLÜ KOPYA

- Kan numuneleri hemolizli, lipemik, ikterik olmamalıdır.
- Numuneler uygun tranfer koşullarında ve zamanında laboratuvara ulaştırılmalıdır.
- İdrar numuneleri menstrüasyon durumunda verilmemelidir.
- Numuneler bir başka materyalle kontamine olmamalıdır.
- Hastalara istek yapılırken dosya numaraları veya barkodları birbiriyle karıştırılmamalıdır. Kimlik bilgileriyle uyumsuz numuneler çalışılmaz.
- Numune tüpleri barkodlu olmalıdır ve bir tüpe birden fazla farklı barkod yapıştırılmamalıdır.
- Barkodlar tüpün etiketi üzerine ve kapağın hemen altından, tüpe dik olacak biçimde yapıştırılmalıdır.
- Barkodlara ait test girişi bulunmalıdır. Kayıtsız gelen kanlar çalışılmamaktadır.
- İstenen test ile örnek bilgileri uyumlu olmalıdır.

6.2 MİKROBİYOLOJİ LABORATUVARI ÖRNEK RET KRİTERLERİ

Yazım Hataları

- İstem belgesinde yazan hasta bilgileri ile örnek kabul etiketindeki bilgilerin tutarsızlığı
- Örnek kabında hasta bilgilerinin olmaması
- Örneğin ait olduğu yer veya tipinin belirtilmemesi
- İstenen testin belirtilmemesi

Genel Mikrobiyoloji

- Örneğin tespit solüsyonu (formalin vb.) içinde gelmesi (parazit ve yumurtaları için olan dışkı örnekleri hariç)
- Foley kateter ucu

Örnek Kapları

- Koruyucu içermeyen idrarın buzdolabında 24 saatten fazla bekletilmesi
- Uygun veya steril olmayan, sızdıran örnek kapları ile örnek gelmesi

Uzamış Transport

- Koruyucu madde içermeyen idrar kaplarında >24 saat buzdolabında veya >2 saat fazla oda ısısında saklanmış idrar örnekleri
- *Neisseria gonorrhoeae* örneklerinin transport besiyerine konulmadan 30 dakikadan fazla bekletilmesi gibi
- Kuru svab
- Aynı gün içerisinde aynı bölgeden birden fazla idrar, dışkı, balgam, yara veya rutin boğaz örneğinin gönderilmesi
- Sadece bir svabtan değişik organizmalar için çok sayıda istek yapılması (bakteri, mantar, Zirüs vb.)

Anaeroblar

- Anaeroblar için gönderilen örneğin uygun kapta alınmaması
- Otopsi materyalinden anaerobik kültür istenmesi; bronş yıkama sıvısı; dekübit ülseri materyali (skar altındaki dokudan yapılan punch biyopsi hariç); diren; diren bölgesi; çevre; eksüda; dışkı; gastrik yıkama sıvısı (yenidoğan dışında); orta akım veya kateterden alınan idrar; ağız, burun veya prostat sekresyonları; balgam; ileostomi veya kolostomi svabları; fistül veya intestinal içerikler; boğaz veya vajinal salgılar

Aerobik Bakteriyoloji

- Serviks, vajina ve anal kriptlerden *Neisseria gonorrhoeae* için Gram boyama istenmesi
- Gen Probe taşıyıcı besiyerine alınmış olan *Neisseria gonorrhoeae* ve/veya *Chlamydia* kültürü için örnekler
- Balgam örneğinde mikroskopik olarak <25 BKH (beyaz kan hücresi), >10 epitel hücresi/10x büyütmede
- Yatan hastalardan yatışlarının üçüncü gününden sonra kültür için dışkı gönderilmesi

Mikobakteriyoloji/Mikoloji

- Asido Rezistan Basil (ARB) veya mantar kültürleri için 24 saat süre ile toplanan idrar veya balgam örnekleri

- Asido Rezistan Basil veya mantar için balgam svab örnekleri

Seroloji

- Serolojik ve immünolojik testler için yanlış örnek, yetersiz örnek, bekletilmiş örnek, yanlış tüpe alınmış örnek, hemolizli, lipemik ya da ikterik örnekler

Parazitoloji

- Direkt parazitolojik inceleme için sadece formalin ve polivinil alkol içerisinde gönderilen örnekler
- *Cryptosporidium* spp. Ve/veya *Isospora* spp. İçin yalnız polivinil alkol içerisinde gönderilmiş dışkı
- Fazla miktarda baryum ya da yağ içerdiği belirlenen örnekler

Diğer

- İstenen Tetkik ile Uyumsuz Numune
- Uygunsuz Örnek Toplanması
- Yanlış Tüpe Alınmış Numune
- Bekletilmiş Numune
- Fazla Alınmış Numune
- Yetersiz Numune
- Pıhtılı Numune
- Hemolizli Numune
- Lipemik Numune
- İkterik Numune
- Eksik veya Hatalı Hasta Bilgisi
- Mikrobiyolojik örnek ret kriterleri test rehberinde Tablo-4 sayfa 12 verilmiştir. Ayrıntılı bilgi için Laboratuvar bölümlerine bakınız.

7.0 İLGİLİ DOKÜMANLAR